

**Αξιοποίηση ερευνών πληροφοριακής συμπεριφοράς
επιστημόνων στον σχεδιασμό προγραμμάτων
πληροφοριακής παιδείας για μαθητές/τριες Λυκείου:
*Η συμβολή των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών***

Χαρά Μπρίντεζη

Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Ευγενίδου,

hbrinde@eef.edu.gr

Σαράντος Καπιδάκης

Ιόνιο Πανεπιστήμιο,

Εργαστήριο Ψηφιακών Βιβλιοθηκών και Ηλεκτρονικής Δημοσίευσης,
Τμήμα Αρχιαιονομίας - Βιβλιοθηκονομίας, sarantos@ionio.gr

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή (Η ιδέα)
- Επικρατούσες συνθήκες και Μεθοδολογία ανάπτυξης του προγράμματος
- Επιδιωκόμενες πληροφοριακές δεξιότητες
- Αποτελέσματα και Αξιολόγηση του προγράμματος
- Συμπεράσματα

Εισαγωγή

Η ιδέα

Ανάπτυξη πιλοτικού εκπαιδευτικού προγράμματος

ως πρόταση τρόπου υλοποίησης παρεμβάσεων πληροφοριακής παιδείας σε μαθήματα αστρονομίας στα Λύκεια

αξιοποιώντας δεδομένα από έρευνες πληροφοριακής συμπεριφοράς των αστρονόμων

κατόπιν ανάπτυξης συνεργασίας των σχολείων με ειδικές ή/και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

ως προετοιμασία των μαθητών/τριών για τη μετάβασή τους στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και έρευνα.

Πώς προέκυψε η ιδέα? Προηγούμενη έρευνα

Όπου: ΠΣ: Πληροφοριακή Συμπεριφορά

Πώς προέκυψε η ιδέα? Στοιχεία από τη διεθνή βιβλιογραφία (1/2)

--Οι προπτυχιακοί -ιδιαιτέρως οι πρωτοετείς- φοιτητές συχνά παρουσιάζουν:

- Ελλείψεις από σημαντικές πληροφοριακές δεξιότητες
- Προβλήματα βασικής κατανόησης του πώς χρησιμοποιείται σωστά μια βιβλιοθήκη
- Βρίσκουν τη μετάβασή τους ένα «σημαντικό πολιτισμικό σοκ».

--Οι συνεργασίες μεταξύ σχολείων και ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών προσφέρουν:

- Έκθεση των μαθητών στις αυξημένες απαιτήσεις πληροφοριακής παιδείας και στις πιο εξειδικευμένες πηγές του πανεπιστημιακού τομέα
- Συμβολή στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης τους
- Βελτιωμένη απόδοση στο σχολείο
- Κατανόηση της προηγούμενης γνώσης των πρωτοετών φοιτητών από τις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες

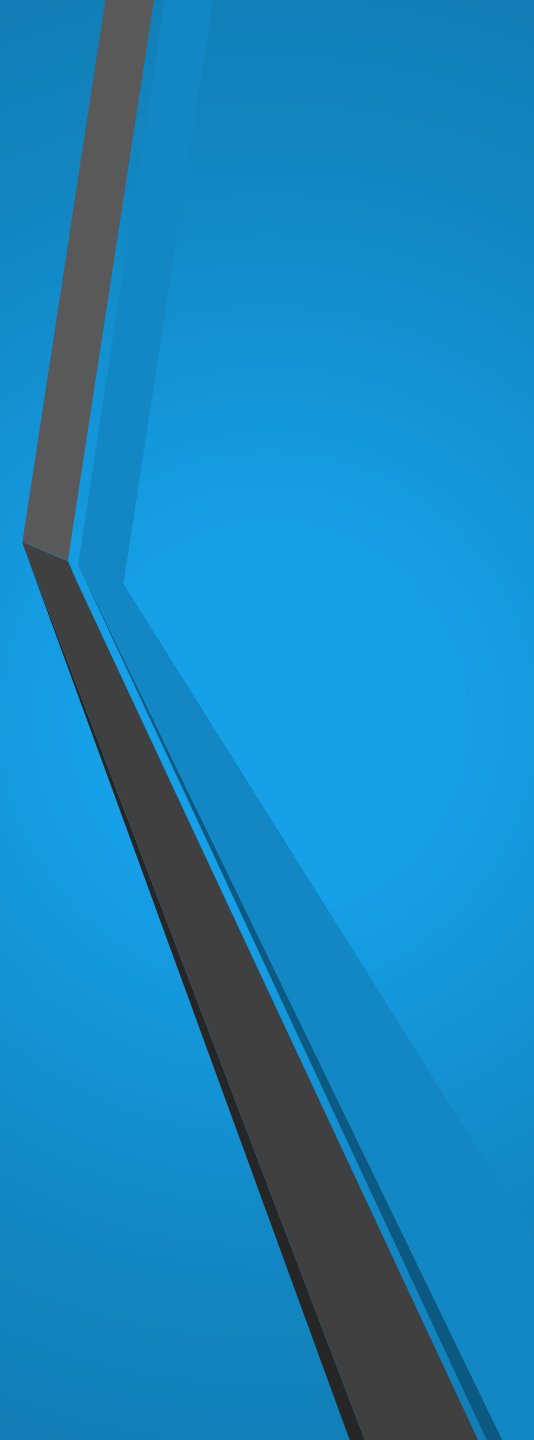
--Προτάσεις για ενοποίηση και ομογενοποίηση στα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας μεταξύ των σχολικών και ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων.

Πώς
προέκυψε η
ιδέα?
Στοιχεία από
τη διεθνή
βιβλιογραφία
(2/2)

- Σαφείς εννοιολογικές συνδέσεις μεταξύ πληροφοριακής συμπεριφοράς και πληροφοριακής παιδείας
- Κατάλληλη διαμόρφωση προγραμμάτων πληροφοριακής εκπαίδευσης μέσω της προηγούμενης κατανόησης των αναγκών της ομάδας μαθητευομένων

Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- Το πληροφοριακό περιβάλλον του χρήστη ή της ομάδας χρηστών
- Οι απόψεις των εκπαιδευτικών (των φοιτητών ή μαθητών)
- Οι πρακτικές που ακολουθούνται σε κάθε τομέα γνώσης (οι πρακτικές των ειδικών)

Επικρατούσες συνθήκες
και μεθοδολογία
ανάπτυξης του
προγράμματος
*κατά την ακαδημαϊκή
χρονιά 2014-2015*

Επικρατούσες συνθήκες στα σχολεία της Β/μιας Εκπαίδευσης

Δυσκολίες

- Τα περισσότερα δημόσια σχολεία δεν έχουν σχολικές βιβλιοθήκες
- Η Αστρονομία έχει καταργηθεί ως μάθημα στα ελληνικά σχολεία

Ευκαιρίες

- Προώθηση project-based μαθημάτων στα Λύκεια
 - Προσπάθεια εφαρμογής μαθητοκεντρικών μεθόδων στη διδασκαλία, με σύγχρονες προσεγγίσεις Διερευνητικής Μάθησης [(Inquiry-Based-Learning (IBL)]
 - Σήμερα συνεχίζεται η προσπάθεια με τις Δημιουργικές Εργασίες
- Παρατηρούμενο ενδιαφέρον από ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες για συνεργασίες με σχολεία

Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Ευγενίδου

- Ειδική βιβλιοθήκη σε θέματα επιστήμης και Τεχνολογίας
- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Αστρονομία
- Ανάπτυξη προγραμμάτων για σχολικές ομάδες: «Πληροφοριακή παιδεία: Μαθαίνω πώς να μαθαίνω»
- Συνεργασία με δύο πρότυπα Λύκεια της περιοχής σε θέματα αστρονομίας

Στοιχεία του προγράμματος

Συμμετοχική Έρευνα Δράσης

Προτείνεται ήδη στον σχεδιασμό προγραμμάτων Πληροφοριακής παιδείας.

Χρησιμοποιείται όχι μόνο για την απόκτηση καλύτερης κατανόησης των προβλημάτων και των αναγκών, αλλά και για την επίλυση, αλλαγή ή/και ικανοποίησή τους.

Είναι πρακτική στρατηγική: Χαρακτηρίζεται από τη φράση "μαθαίνω κάνοντας".

Οι συμμετέχοντες είναι ενεργοί, όχι παθητικοί.

Συνδυασμός μεθόδων για συγκέντρωση δεδομένων (παρατήρηση, ανάλυση και αξιολόγηση παρουσιάσεων, συζητήσεις, συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια).

Πρόκειται για κυκλική διαδικασία, ακολουθώντας τις φάσεις: Παρατήρηση, Αναστοχασμός, Σχεδιασμός, Δράση.

Βασικές αρχές
υλοποίησης
προγράμματος

"Ερευνητική εργασία - Project" και
"Όμιλος δημιουργικότητας και
αριστείας" με το ίδιο θέμα:
«Μέθοδοι ανίχνευσης
εξωπλανητών».

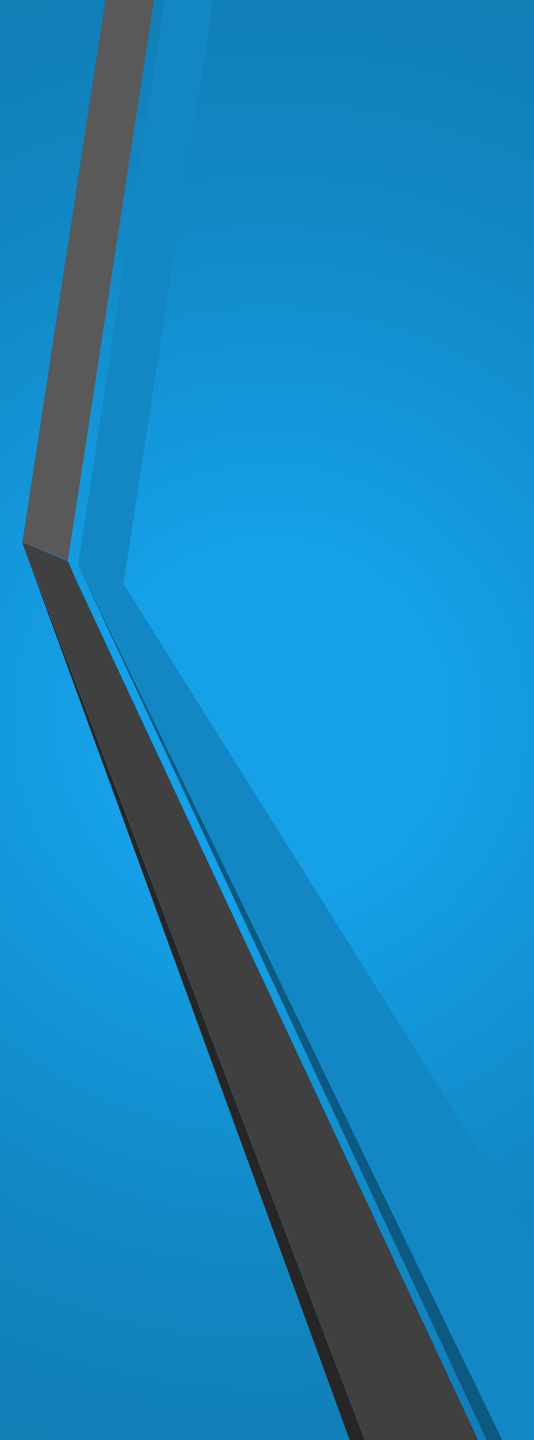
Χωρισμός θέματος σε τρία
υποθέματα (3 κύκλοι έρευνας)

Παρουσίαση από
μαθητές του κάθε
υποθέματος και
δικαιολόγηση χρήσης
πηγών και
στρατηγικών που
χρησιμοποιήθηκαν

Ταυτόχρονη συζήτηση
και αξιολόγηση κάθε
εργασίας

Σχεδιασμός
στρατηγικής
βελτίωσης της
μεθοδολογίας

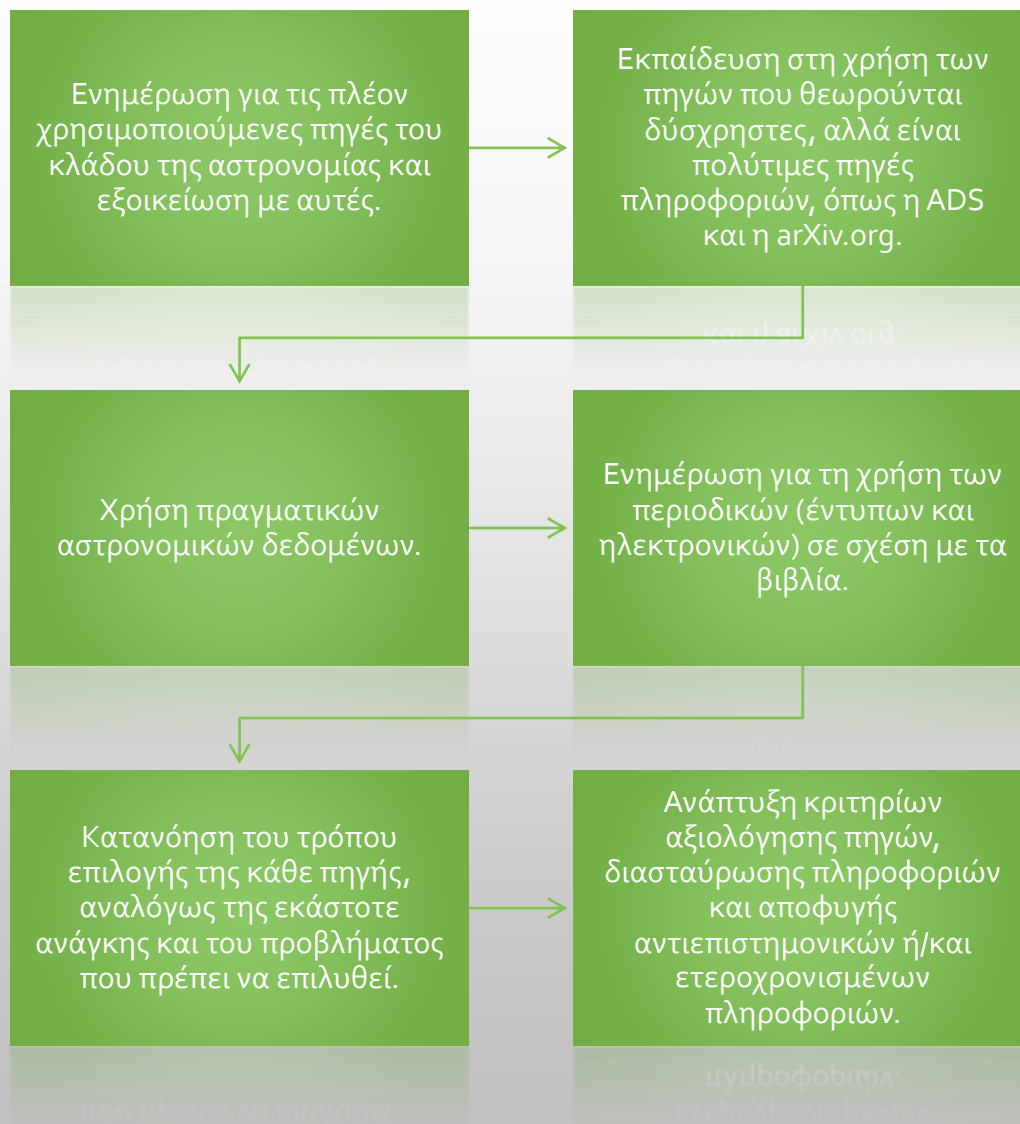
Ομαλός τρόπος
εκπαίδευσης,
αναλόγως των
αναγκών που
εμφανίζονταν κατά την
έρευνα και κατά τις
παρουσιάσεις.

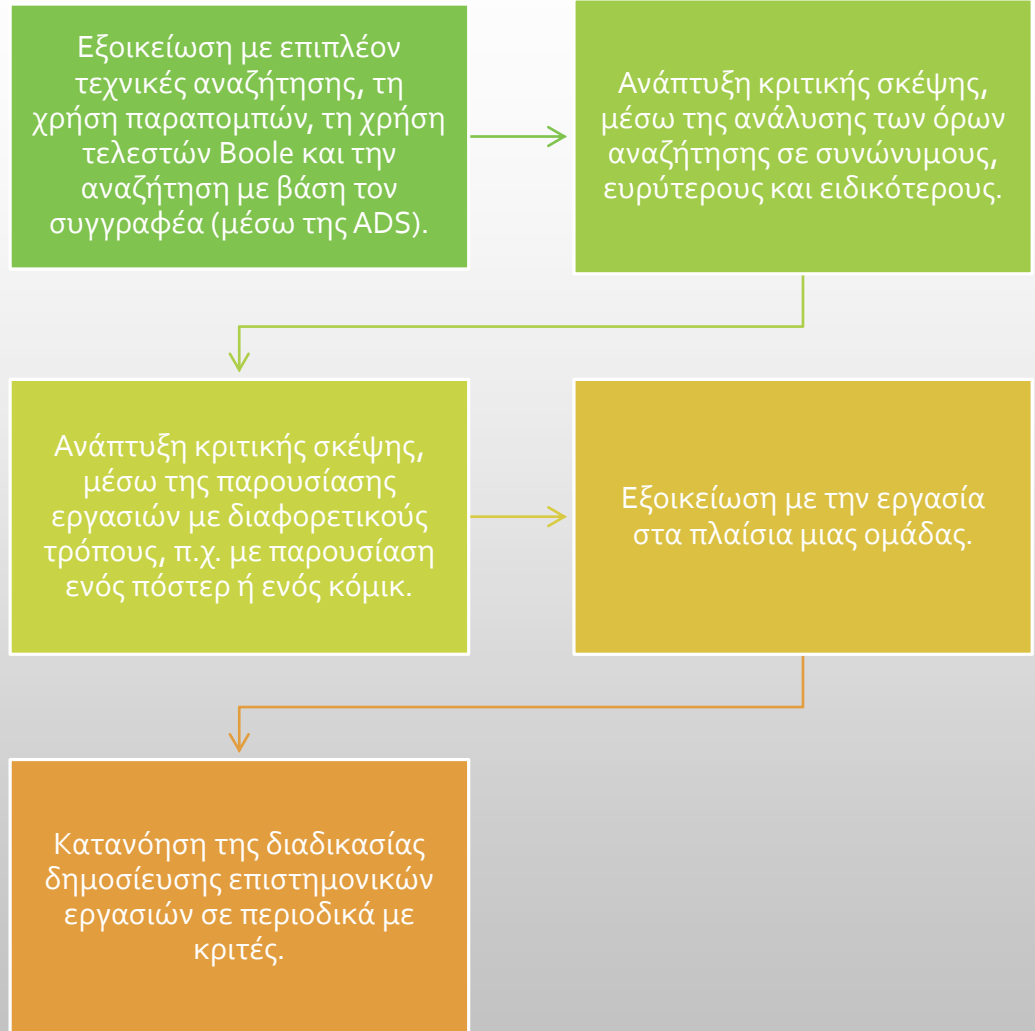
Επιδιωκόμενες πληροφοριακές
δεξιότητες

*με βάση τη διερεύνηση της
Πληροφοριακής Συμπεριφοράς
των αστρονόμων
και με βάση τις ανάγκες των
μαθητών*

Ενδεικτικές
επιδιωκόμενες
Πληροφοριακές
δεξιότητες

Ενδεικτικές
επιδιωκόμενες
Πληροφοριακές
δεξιότητες

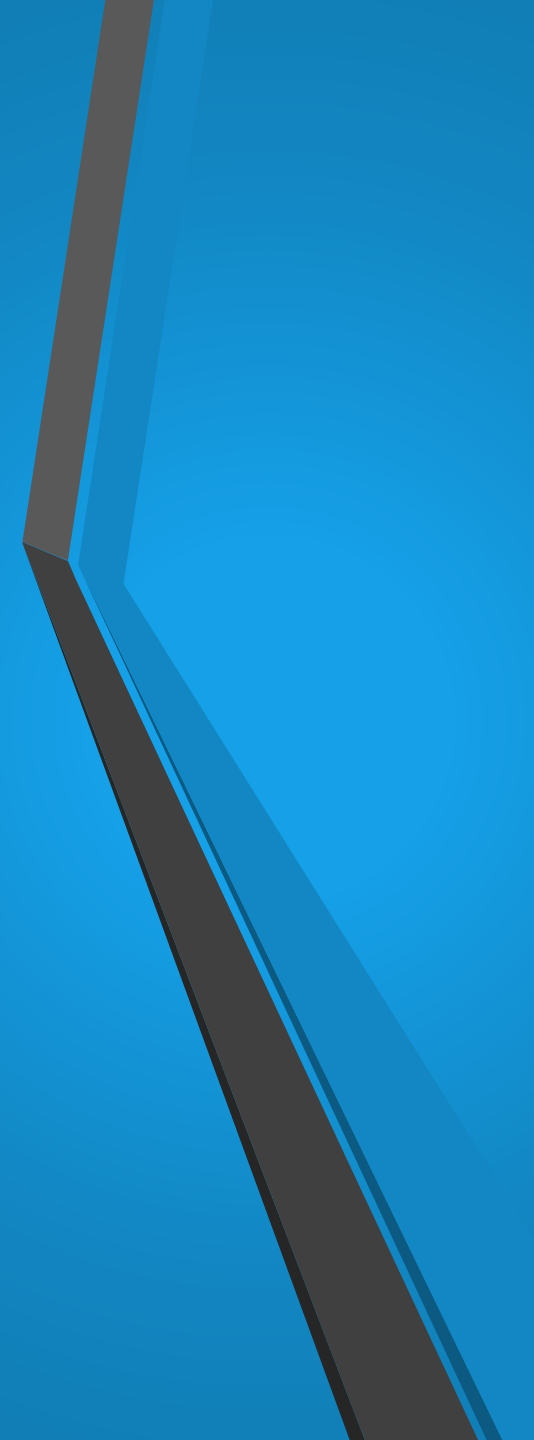
Ταύτιση στην πλειονότητα των περιπτώσεων

Γενικά χαρακτηριστικά της γενιάς στην οποία έχει αποδοθεί η ονομασία "Millenials" ή "Net Generation«

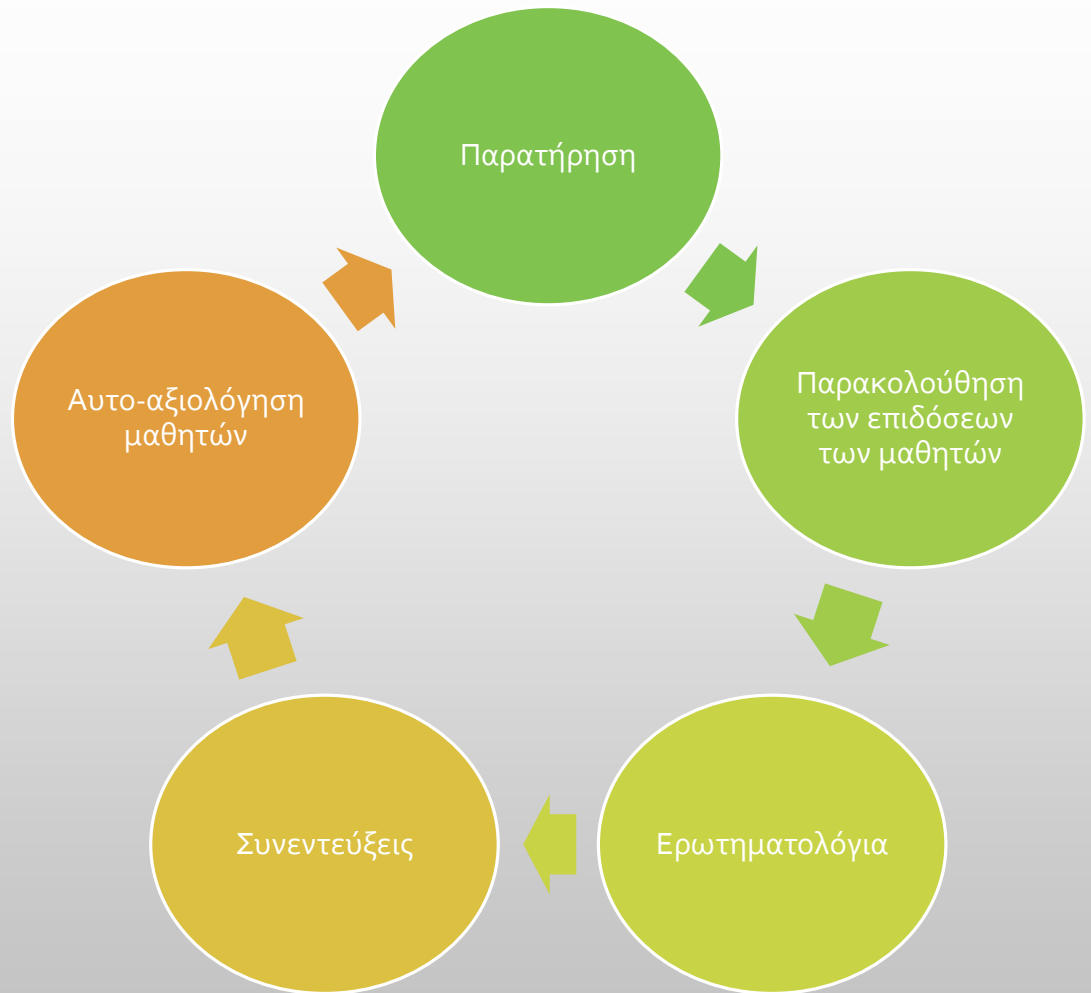
- Εθισμός στο ηλεκτρονικό περιβάλλον
- Απομάκρυνση από τις βιβλιοθήκες
- Προτίμηση συγκεκριμένων πηγών πληροφόρησης

Σύγκριση πληροφοριακής συμπεριφοράς μαθητών/τριών και φοιτητών/τριών

Αποτελέσματα και Αξιολόγηση του προγράμματος

Αξιολόγηση: Μια διαρκής διαδικασία

Επιπλέον σημαντικά αποτελέσματα

- Η Συμμετοχική Έρευνα Δράσης αποδείχθηκε η πλέον κατάλληλη στρατηγική για το πρόγραμμα.
- Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν ομαλά στις νέες γι' αυτούς συνθήκες.

Οφέλη για βιβλιοθηκονόμους και καθηγητές

- Ανταλλαγή απόψεων και στενή συνεργασία.
- Οι βιβλιοθηκονόμοι απέκτησαν περαιτέρω εμπειρία σε σχέση με τη μετάδοση πληροφοριακών δεξιοτήτων ανωτέρου επιπέδου στους μαθητές.
- Οι καθηγητές ένωσαν εμπειρικά τη σημασία για τους μαθητές της απόκτησης επιπλέον πληροφοριακών δεξιοτήτων.

Συμπεράσματα

Συμπεράσματα

Είναι εφικτή η συμπλήρωση των κενών της πληροφοριακής συμπεριφοράς των μαθητών, παράλληλα με τη γνωριμία τους με την πληροφοριακή συμπεριφορά των επιστημόνων κάθε κλάδου.

Είναι αναγκαίο να καλλιεργηθεί στους μαθητές/τριες κουλτούρα βιβλιοθήκης, ενσωματώνοντας τη χρήση της στο πλαίσιο των μαθημάτων τους.

Αποκαλύπτεται η αναγκαιότητα της συμβολής των ακαδημαϊκών και των ειδικών βιβλιοθηκών, τόσο στην προετοιμασία των μελλοντικών φοιτητών/τριών προς τη μετάβασή τους στο ακαδημαϊκό περιβάλλον έρευνας, όσο και στη βελτίωση της γενικότερης σχολικής τους επίδοσης.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Angel, K. & Tewell, E. (2013). Collaborating for Academic Success: A Tri-Institutional Information Literacy Program for High School Students. *Public Services Quarterly*, 9(1):1-19
- Brindesi, H., Monopoli, M., Kapidakis, S.: Information Seeking and Searching Habits of Greek Physicists and Astronomers: A Case Study of Undergraduate Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 73, 785--793 (2013)
- Gresham, K., Van Tassel, D.: Expanding the Learning Community: An Academic Library Outreach Program to High Schools. *Reference Librarian*, 67/68, 161--73 (1999)
- Lonsdale, R., Armstrong, C.: The Role of the University Library in Supporting Information Literacy in UK Secondary Schools. *Aslib Proceedings: New Information Perspectives*, 58(6), 553--569 (2006)
- Šrot, K., Čagran, B., & Grmek, M. (2013). The Role of University of Maribor Library in Library Information Literacy Training of High School Students. *School Libraries Worldwide*. 19(1), 28-44
- Trna, J. (2012). Implementation of inquiry-based science education in science teacher training. *Journal of educational and instructional studies in the world*, 2(4)
- Vezzosi, M.: Information literacy and Action Research: An Overview and Some Reflections. *New LibraryWorld*, 107, 286--301 (2006)

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!